

predloge. Izvršilni odbor ne sme brez predhodnega odobrenja širšega odbora izdati nobene večje svote in naložiti nobenih plačil. Tako je občinam zagotovljen merodajen vpliv in je torej izpeljana dosledno tudi samouprava, kajti odbori opravljajo sami in brezplačno ta svoj zavod.

Nadaljne naše razmere.

Imamo premagati sicer še velike organizacijske težave in posebej še težave za adaptacije in za nabavo inventarja, toda vsi smo prepričani, da se bo ta misel srečno uresničila in bo v napredek našemu kmetijstvu, obenem pa živ spomenik krščanstva v dejanju. Do sedaj smo našli pri vseh merodajnih činiteljih veliko razumevanja za naša stremeljenja. Mi bi radi ustvarili vzgled, kako se z najmanjšimi stroški da na tem polju doseči najlepši uspeh. Če se nam posreči uresničiti to misel, bomo lahko zahtevali, da je po zakonu to popolen nadomestek za starostno zavarovanje delavcev in poslov na deželi. Rešili bomo dobre in pridne delavce-sirovake skrbi in bojazni: kaj bo z njimi na starost, posestnike pa raznih velikih plačil.

Ako se zanima kdo še za podrobnosti, bo mu jih gotovo podal v tej stvari najbolj delavni g. kaplan Vrbanjšak. Meni je bilo na tem, da pojasnim načelno stališče ter spravim v javnost načrt, kako se skuša rešiti na deželi od naših mož vprašanje zavarovanja poslov in delavcev za starost in onemoglost.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Finančni odsek pretresuje vladni predlog o naknadnih in izrednih kreditih. Finančni minister zahteva kot dodatek k proračunu za finančno leto 1922-23 «malenkost» od 1 milijarde 200 milijonov dinarjev. Na tem se vidi, da je bil proračun samo na papirju in ni upošteval vseh državnih potreb. Stotine milijonov upa dobiti finančni minister iz tekočih državnih dohodkov, zlasti iz monopola. Na indirektnih davkih sloni ves naš davčni sistem po okrutnem kapitalističnem naziranju beograjske vlade in finančni minister, ko rabi tako ogromne svote, se še ne spomni na to, da bi obdavčil banke in druga velekapitalistična podjetja.

Druga važna stvar v parlamentu je vladna deklaracija ali izjava. Z njo je zadovoljna samo vlada, vsi drugi so pa nezadovoljni, ker je popolnoma prazna in vodena. Govori sicer o popravljanju notranjih razmer, ustave sploh ne omenja, glede podlage za sporazum pa pozablja celo to, kar je radikalni prvak Ljuba Jovanović govoril o treh narodih ter iznaša zopet «troimenški» narod, ki ga celo ustava ne pozna. Po tej izjavi se vidi, da vladi ni za sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci, čeprav ji svetujejo sporazum njeni najboljši prijatelji v inozemstvu.

Naša pogajanja z Italijo, ki se vršijo v Rimu, stopijo pred znatno spremembo. Italija želi rešiti reško vprašanje tako, da bi se ukinila samostojnost Reke.

Nova nemška odškodninska ponudba.

Nemška vlada ne namerava v novi noti, ki jo pošlje antanti, označiti odškodninske svote, marveč se hoče postaviti na stališče, da naj jo določi mednarodna konferenca strokovnjakov. Pač pa bo ponudila nemška vlada garancijo, za katero ima jamčiti vsa nemška industrija in sicer v svoto 400 milijard zlatih mark za dobo 10 let.

Med Rusijo in Japonsko

se vršijo pogajanja za trgovsko pogodbo, ki bo pa tudi političnega značaja, ker zahteva Rusija od japonske vlade pravno priznanje. Na Japonskem je močna politična struja, ki zahteva tesno zvezo z Rusijo.

Tedenske novice.

Novi škof lavantinski. Naša škofija je izpraznjena že od 28. marca 1922. Zdaj pa poročajo listi, da je papež imenoval lavantinskim škofom dr. Andreja Karliana, bivšega škofa tržaškega. Mi novega nadpastirja spoštljivo pozdravljamo in mu želimo veliko blagoslova v njegovem novem delovanju!

Družba duhovnikov lavantinske škofije. Redni občinski zbor se vrši v ponedeljek, dne 25. junija 1923 ob 10. uri v kn.-šk. ordinariatski pisarni v Mariboru. Dnevni red: 1. Branje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Volitev odbora in nadzorstva na podlagi izpremenjenih pravil. 4. Določitev članarine. 5. Slučajnosti. — Ako ob določenih uri ne bo navzočih dosti članov, se vrši čez pol ure občni zbor, ki sklepa ne oziraje se na število članov. V Mariboru, dne 5. junija 1923. — Martin Matek, predsednik.

Važno za duhovnike! Pokrajinska uprava za Slovenijo je potrdila na izrednem občnem zboru dne 23. novembra 1922 izpremenjena pravila Družbe duhovnikov, po katerih je odslej ime družbe: Vzajemnost, društvo duhovnikov lavantinske škofije. Po teh pravilih je zelo razširjen delokrog društva, kar je razvidno iz §§ 2 in 3, ki se glasita: § 2. Namen. Društvo je stanovsko-ekonomsko. Njega namen je: a) pospeševati stanovske interese in gmotni prospek duhovščine; b) nuditi duhovnikom stanovsko obrambo in skupno nastopati v obrambo vere in Cerkve; c) podpirati podpore potrebne člane z denarnimi zneski. — § 3. Sredstva. Društvo dosega svoj namen: a) da izdaja spise in knjige za duhovnike; b) da ustanovi osrednjo knjižnico za celo škofijo; c) da brani čast in dobro ime duhovnikov; d) da duhovnike v potrebi po možnosti s svetom in z navodili podpira in jim nudi pomoč; d) da organizira člane in po njih

ljudstvo v obrambo in zagotovitev cerkvenih pravic; e) da pomaga in posreduje svojim članom in po njih cerkvam pri dobavi raznih potrebščin; f) da organizira in pomaga organizirati katoliške naprave; g) da ustanovi za svoje člane-duhovnike zavarovalnico za starost, nezgode in onemoglost ter bolnišnico; h) da ustanovi za duhovnike in cerkve hranilnico in posojilnico ter nabavno združenje. — Za prospek društva je potrebno sodelovanje vseh lavantinskih duhovnikov, potreben tudi razgovor o novih namerah društva. Zato se vabijo vsi čl. gg. člani, da se v prav obilnem številu udeležijo zgoraj naznanjenega občnega zbora. Duhovniki, ki še niso člani, pa naj kmalu prijavijo svoj pristop!

Castitim gospodom duhovnikom! Izprememba v direktorju 1923. Ker za dan 14. junija določenega oficija Euch. Cordis Jesu še ni, se moli dotični dan brevir po naslednjem direktorju: 13. Junii: Vesp. (Ps. fer.) a cap. de seq. (m. 3. v., Ant. O Doctor) com. praec. — 14. Junii: S. Basili Ep. C. E. D. dupl. c. a. in M. Gl. Cr. — In 2. Vesp. (Ps. fer. Ant. O Doctor) com. seq.

Castitim kn. šk. župnijskim uradom se javi, da se bo 8., 9. in 10. junija kot na obletnico poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra I. pobiralo za rdeči križ. Kn. šk. ordinarijat to zbirko priporoča in jo čl. gg. župniki naj podpirajo.

Ponovno opozarjamo naše volilce, pristaše, somišljenike in čitatelje, da skrbijo z vso vneto zato, da bo v kar najkrajšem času izginil iz nam nasprotnih denar nih zavodov ves pošteni kmečki denar! Somišljeniki, na delo, da si ne bomo z lastnim denarjem gojili strupenih gadov v sokolski srcaji in z orjunskimi znaki!

Ljudskošolske počitnice v naših šolah na deželi je preložil višji šolski svet na poletni čas. To se je izkazalo lani kot skrajno slabo in brezobzirno napram ogromni večini kmetjskega prebivalstva. Znano je, da na jesen potem nikjer ni bilo rednega pouka in izobrazba mladine je vsled trme nekaterih učiteljev in njihovih zastopnikov v viš. šol. svetu močno trpela ne oziraje se na to, da sedaj kljub osem letnemu obisku šole posamezni učenci ne dobijo toliko izobrazbe, kakor so jo poprej ob manjšem številu učiteljev in skrajšani šolski dobi. Jugoslovanski klub in sicer vsi štajerski poslanci so se v posebni vlogi obrnili pretekli teden na višji šolski svet ter zahtevali, da se preloži počitnice spet na jesen. Par razvajenih učiteljev in učiteljic bo mogoče proti temu ugovarjalo, ali tisti, ki so res z ljudstvom, bodo soglasali. Sicer pa se ima višji šolski svet ozirati na zahteve in gospodarske potrebe ljudstva, zato upravičeno pričakujemo, da bo viš. šolski svet uvaževal vlogo zastopnikov ljudstva.

Radi novega viničarskega reda se je vršilo posvetovanje zastopnikov viničarjev in vinogradnikov v soboto, dne 2. t. m. v Mariboru. Sejo je vodil g. ravnatelj Puklavac. Za Jugoslov. klub se je udeležil posvetovanja poslanec Zebot. Dosegel se je sporazum. Ko pride viničarski red pred parlament, bomo govorili o njem podrobneje.

Značilno za «Kmetijski list.» Toliko nasilja, razbojništva in krvavih dogodkov so že povzročili v Sloveniji orjunci, a «Kmetijski list» še ni doslej obsodil niti enega od teh slučajev. Zalostni preostanek samostojnih je kot policajdemokratje za Orjuno in z molkom odobrava orjunska tolovajstva. Samostojni s svojim «Kmetijskim listom» vred odobravajo Sokola in Orjuno, to dejstvo si naj dobro zapomnijo naši somišljeniki!

Mladenci in možje, zopet Vas kličemo na plan! — Na marijanskem shodu pri Sv. Jožefu nad Celjem smo sklenili, da se vrši v nedeljo, dne 1. julija, pri Materi božji na Gori pri Sv. Petru niže Maribora marijanski shod za mladeniče in možje za dekanije: Maribor levi in desni breg, Jarenina, Hoče in Sv. Lenart v Slov. gor. Razpored bo približno sledeči: Ob 9. uri zjutraj bo pridiga, nato slovesna sv. maša. Po končani sv. maši bo zborovanje na planoti zunaj cerkve. Govorila bosta dva duhovnika in en neduhovnik, vsi priznani govorniki. Kot drugi govorniki bodo nastopili fantje in možje, ki se bodo priglasili. Opoldne bo odmor. Popoldne ob dveh bo kratka sklepna pridiga in nato pete litanije. Natančen spored se bo objavil tekom prihodnjega tedna. — Mladenci, možje! Pripravljajte se in pridite v nedeljo, dne 1. julija, na Goro pri Sv. Petru, pridite k Mariji! Župnijski uradi se naprošajo, da fante in možje svoje župnije povabijo na marijanski shod, da bo isti res mejdan preroda in nove dobe slovenskega naroda. — Pripravljajni odbor.

Lepa cerkvena slovesnost se bo vršila dne 10. t. m. v Rušah. Ob 6. uri zjutraj bo procesija prvoobhajancev ter drugih svečano ovenčanih deklet in fantov z zastavami. Nato pridiga in posvetitev cele župnije presvet. Srcu. Pobožni verniki iz sosednih župnij so k slovesnosti najljubudneje vabljeni.

Cerkvena pobožnost pri Devici Mariji na Brezju pri Mariboru. V nedeljo bo pri nas sv. maša s telovo procesijo. Po sv. maši bodo naše mladenke prodajale šopke ter se bo izkupiček uporabil za nabavo novih zvonov, katere si naša cerkev namerava nabaviti. Vabijo se tudi drugi farani, da podprejo naš trud ter nam pomagajo pri nabavi novih zvonov.

Mariborske novice. Minuli teden smo doživeli v Mariboru marsikaj novega. Na veselje in pomirjenje vseh miroljubnih Mariborčanov je politična oblast obsodila na zaporno kazen od 8 do 14 dni 24 mariborskih orjuncem, ki so se udeležili že v zadnjem «Gospodarju» omenjenega pohoda v Ptuj. Istotako je bilo obsojenih kakih šest ptujskih orjunašev. Mariborski policijski komisariat je prisodil zaporno kazen po 14 dni šestim orjuncem, ki so opljuvali g. policijskega komisarja Pestevskega. Državno pravdnistvo je vložilo težko obtožbo proti 19 orjuncem, ki so razbili Cirilovo tiskarno. Orjunci so vsled zadnjih korakov oblasti proti njim silno

razburjeni in se pritožujejo po demokratskih listih, da se jim kot narodnim mučnikom godi krivica; a pametni ljudje so mnenja, da je oblast razbojniško orjunce enkrat zasluženo in kvalevredno našeskalala. Po zadnjih korakih oblasti napram Orjuni je opaziti v ponočnih urah po mariborskih ulicah več miru in reda kot poprej. Ako bo postopala policija proti orjuncem, kot je to pokazala zadnje dni, bo v Mariboru kmalu vzpostavljen prejšnji mir. — Zadnje dneve smo imeli v Mariboru par hudih nalivov. Drava je močno narasla in prinesla seboj eno moško in eno žensko truplo. Nekaj ribič je potegnil iz vode samo utopljenko, moškega pa so odnesli dravski valovi naprej. Utopljenka je bila služkinja pri mariborskem dr. Schmidererju in je bolehal na padavici. Ta bolezen jo je pograbila, ko je koncem majnika šla v Dravo po vodo, je padla v valove in utonila. — V Mariboru se je pojavila dobro organizirana tatinska družba, ki v odsotnosti bogatejših strank vdira v stanovanja in krađe denar, zlatino in perilo. Doslej se je že pri belem dnevu zgodilo kakih šest takih drznih vlomov in tatvin, ne da bi se bilo policiji posrečilo, izslediti pretkane ter drzne uzmoviče. No, jih bodo že dobili!

Smrt vrliga mladeniča. V Zitečki vasi je umrl vrl mladenič Franc Thaler, sin župana Ignaca Thaler v starosti komaj 22 let. Meseca decembra 1921 je bil pokličan k vojakom, od koder pa se je po par mesecih vrnil s kaljo smrtonosne bolezni — jetike — v prsih. Doma je bolehal 11 mesecev, toda ozdraveti ni mogel. Vedno bolj je hiral ter je bil večkrat previden s sv. zakramenti. Umrl je boguvidano in lahkega srca. Njegov pogreb je bil veličasten. Velika množica ljudi je spremljala vzornega mladeniča na njegovih zadnjih poti. Pogrešelo ga bo domače izobraževalno društvo pri katerem je deloval dolgo časa.

Pretep Sokolov v Oplotnici. Na binokostni ponedeljek so imeli pri nas Sokoli ob štirih popoldne svoj javni nastop. Nastopili so z noži in koli in se tako surovo pretepal, da je moralo biti vsakega poštenega človeka v dno duše sram. V neki gostilni so izzvali Sokoli prepis s pohorskih fanti, iz gostilne so prihruli na cesto in se tamkaj s sokolskimi znaki na prsih obdelavali z noži in koli. Pohorski fantje so bili v manjšini in so se umikali, toda razdivjani sokolaši so drli za njimi, dokler se načelnik Sokola ni zgrudil v mlakuži krvi. Vendar tem razbojnikom še ni bilo dovolj, šli so še dobrih 300 m za pohorskih fanti, ki so bili samo trije. Eden izmed njih se je spustil v beg in hotel preskočiti bližnji plot, toda ravno v trenutku, ko je mislil čez plot, skoči eden Sokolov za njim in mu zada junaški udarec z nožem v hrbet, tako hudo, da mu je ranil celo pljuča. Ko se je fant zgrudil na tla in ležal nezavesten v mlakuži krvi, so ga Sokoli topli še naprej in mu hudo stegli glavo. Sedaj leži v bolnici v Konjicah in se bori s smrtjo. Sokolski znak je postal pri nas znamenje pretepačev in največjih surovežev. To je sad približno štiriletnega «delovanja» našega Sokola. Vsem, posebno pa vodstvu, iskreno čestitamo na doseženem uspehu. Zdravo!

Jo homo že ukrotili. (Dopis iz Grab pri Središču.) Pred dvema letoma so se nastanile pri nas čl. šolske sestre in si ustanovile v naši vasi lep in miren dom. Vse prebivalstvo katoliškega prepričanja je bilo njihovega prihoda vzradoščeno, zlasti še, ker so otvorile šolski vrtec, kamor so mogli starši pošiljati svoje malčke, kar je bilo zelo ugodno zlasti ob času poletnega dela na polju, ko tako primanjkuje časa za brigo z otroci. Tako so čl. sestre ostale pri nas do danes in vse je bilo z njimi zadovoljno, samo njihova sosedja se ni mogla privaditi njih sosesčine in jim je grenila življenje, kjer je le mogla. Čl. sestram je začelo to večno zmerjanje predsedati in se hočejo umakniti zlobni obrekljivki in nas v našo največjo žalost v kratkem zapustijo. Mi ne moremo pustiti, da bi nas radi ničvrednice, ki se ima za svoj dobrobit zahvaliti plemenitemu dobrotniku, zapustile mirne učiteljice in poskrbeti hočemo na pristojnem mestu, da bodo tej visoko letajoči ptici prikrajšane peroti in jezik tudi.

Cerkvena pobožnost v Veržeju. Marijanišče v Veržeju obhaja praznik presv. Srca Jezusovega 3. nedeljo mesca junija. Pridite, častilci božjega Srca in se v obilnem številu udeležite te tako ljubeznive slovesnosti, ki je pač edina te vrste na celem Murskem polju. Poklonimo se božjemu Srcu našega eharističnega Kralja, posvetimo mu znova sebe, svoje družine in svoje domove!

Izlet na Goro Oljko v Sav. dolini priredijo skupine celjskega okrožja Jugoslovanske strokovne zveze, dne 10. t. m. to je v nedeljo. Po prihodu na goro je sv. maša. Po sv. maši zunaj pod milim nebom delavski zborovanje. Nastopi več govornikov in narodni delavski poslanec. Po zborovanju je zanimiva prosta zabava, ki ne bo združena s stroški. Vabimo vse naše prijatelje in somišljenike krščanskega delavstva ta dan s seboj. Na vsejo svidenje. — Izletni odbor v Celju.

Smrt posestnika in organista v Št. Ilju pod Turjakom. Pri nas je po dolgi mučni bolezni umrl posestnik in 36 letni organist Franc Krušič, v starosti 59 let. Rajni je bil tajnik dveh občin in posojilnice ter si je mnogo prizadeval, da koristi ljudem. Radi tega je bil tudi obče priljubljen, kar je pokazal tudi njegov pogreb. Od grobu je govoril g. župnik, ki je z lepimi besedami tolažil žalujoče sorodnike. Umrla zapuščena žena in deset že preskrbljenih otrok. Bil je dolgoleten naročnik «Slov. Gospodarja» ter odločen naš pristaša. Naj v miru počiva!

Novice iz Razbora pri Slovenjgradcu. Lep mir je zopet zavladal v našem gorskem kraju, odkar smo zavrgli Samostojno, ki nam ga je bila za nekaj časa skrala. S posmehom in pomilovanjem pa gledamo na naše sosede Sentvidčane in Zavonjčane, ki se strahovani od Vrtiča in Ročnika držijo še kot klošči propale Samo-